

Wie schilderde 'De steniging van de Heilige Stefanus' ?

Eén van de oudste schilderijen te Poperinge is deze van de 'Steniging van de Heilige Stefanus' die achteraan de Onze Lieve vrouwkerk hangt.

We gingen eens kijken in de database van het Koninklijk Instituut van het Cultuurpatrimonium en daar vonden we in de fototheek de volgende afbeelding die men tegenwoordig in hoge frequentie kunnen 'downloaden'.

We zien op dit schilderij zien we de Heilige Stefanus geknield en biddend, met achter hem centraal een moslim met een tulband op zijn hoofd een steen in zijn hand, klaar om te smijten. De man rechts van deze is eerder westers gekleed. Centraal op de achtergrond komen twee mannen met een mand volgeladen met stenen. Op de rots zien we de muren van Jeruzalem staan. Links boven zien we Jezus Christus met zijn kruis in de hand met naast hem de paus gezeten die het schouwspel bekijken.

De heilige Steven gelt als de eerste martelaar van het christendom. Hij was de eerste diaken van de zeven die werden aangesteld door de apostelen om de aalmoezen eerlijk te verdelen onder de weduwen en hij was het die de hogepriester beschuldigde van moord op de messias. Saulus, de latere Paulus stemde met zijn executie in.

Hij stierf in eht jaar 35. Volgens een legende werd het lichaam van Stefanus in 415 ontdekt in Jeruzalem en het werd overgebracht naar Rome.

In het juninummer van Doos Gazette 2011- nummer 107 – namen we rond het altaar van de Heilige Trinitarissen reeds verschillende gegevens op. Uit dit artikel herhaal ik even het volgende:

De Trinitariërs bestonden al in 1457

In een acte van **de 21ste maart 1457**, in het ‘Cartilarium van Sint Bertinus’ van D’hoop opgenomen, worden de volgende gilden opgesomd, die onder het gezag van het magistraat van Poperinge geplaatst worden en die dus ook dienen te erkennen dat het magistraat toezicht op hun gilde mag houden.

H. Maria – H. Sebastiaan, *schuttersgilde* – H. Georgii of Sint Joris, *schuttersgilde* – H. Vincentius – H. Eligius – H. Jacobus – H. Joannes – **H. Trinitatis** of *deze van de Drievuldigheid* – H. Auberti – H. Katharine – H. Nicholai – H. Barbara *en deze van de H. Maria Magdalena.*

Tussen deze gilden staat dus effectief deze van de Heilige Trinitatis en daarmee weten we dan ook dat de gilde of broederschap van de H. Drievuldigheid één van de oudste van Poperinge is.

Bij de herstellingen na de beeldenstorm in augustus 1566 was er sprake van Stephanus op het altaar van de Trinitariërs:

*‘Item ghedaen maecken, bij den gouverneuren van den heiligen Drievuldigheydt eenen costlicken aultaer van houten, die ghedaen schilderen, met fyn olyeverwe metten levende van **Sinte Steven** enden **Sinte Sebastiaen.** ‘*

*Zoals we later nog zullen bemerken, bij de rekeningen van het altaar van de Trinitariërs, zat de verering van de Drievuldigheid verstrengeld met deze van de **Heilige Stephanus.***

We vonden eveneens een rente die betrekking had op dit altaar.

4 december 1595 – Hofstede en hommelhof in de Haeghebaerdhoek – het altaar van de Heilige Drievuldigheid of de Trinitariërs – Halmen SAP 366
--

Joos Mortier heift ghecocht

teghens **Christiaen Margier ende Cristyne** zijn huusvrauwe

deene helft van zes gemeten en half inder hofstede ende hommelhoff metgaders zaeyleft, ligghende inden **Haghebaerthouck**,

daer Jan Buen te woenen plach met de helft van de cathelen – groene ende drooghe – daerop staende –

commende metten zuutzyde langhes **Beleetstraetken** – de noortzyde Laureyns Degroote –

twestende commende **opt Lapperstraetkjen** – ghemeene metten coopere – ghelest

tvoornoemde gheheele goedt met eene losrente van x ponden parisis tsjaers de penninck xvj – ten prouffyte vande **Magdaleene Cappelle**

Item noch in zes ponden parisis tsjaers ghelcyken penninck xvj – ten prouffyte van de **sacraments ghilde** Ste. Bertens

Item noch met zes ponden parisis tjsers ten prouffyte van **Jacob Loodycx** aeldynghen

metgaders noch in xij pond parisis tsjaers ghelycke penninck xvj ten prouffyte vande zelven

Item met noch acht ponden parisis tsjaers ten prouffyte vanden **aultaere vanden H.**

drievuldighede tonzer vrouwen

Item noch met xxiiij schel parisis tsjaers **de kercke van Sint Jans ende iiij schele parisis**

tsjaers de kercke van Sint Bertens

Ende dat omme de somme van acht ponden grooten vlaemisch zuuver ghelt boven alle de voorscreven lasten

metgaders de verlopen van dien totten daeghe vanden halme te betaelen vier ponden grooten metten ahlm ende dander resterrende vier ponden grooten zal de voornoemde Joos Mortier betalen aen joncker Maerten Buetheel

Ij schele voor godtspennick

Xvij pond parisis te lyfcoope - de cooper es ghehouden den ontfangher van de sacraments gilde te betalen zulck als Christiaen voornoemd tachter es ter cause vande voorschreven rente by slot van rekeninghe

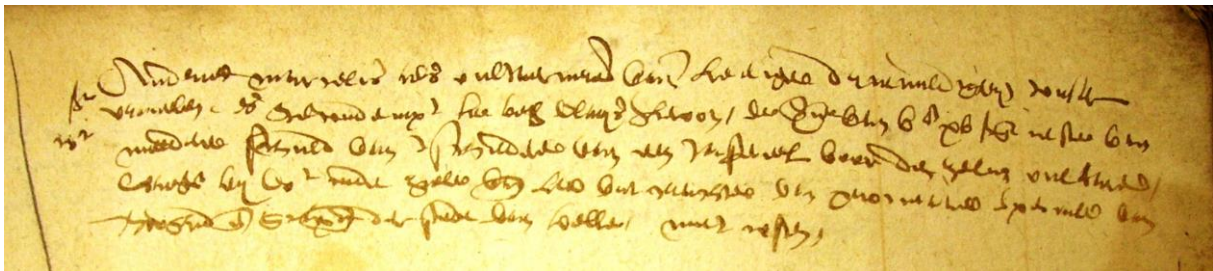
Dies belooft de voornoemde vercooper den cooper te garanderen van alle voornoemde lasten dan hier ghesprecifiert es

Ghehalmpt over erfve upden iiijde december 1595

Eén van de oudste schilderijen, zeker daterend uit de 16de eeuw, is de 'steniging van de H. Stephanus' dat in de O.L. Vrouwekerk hangt. Een schilderij van 141 hoog en 187 breed, geschilderd met olieverf op paneel.

Het Koninklijk Instituut voor het Cultuurpatrimonium stelt dat het schilderij dateert uit de periode 1500 – 1600 maar dat de schilder onbekend is.

In het register van de vonnissen – SAP 245 – vonden we nu echter de volgende notitie genoteerd op de 20ste juni 1598.

Andries Marcelis als altaermeester van de heilige drievuldigheyt tOnser Varuwen es ghecondempneert te betaelen **Clays Gheroon**

de somme van v pond xv schele parisis,

reste van meerdere schuld van tschilderen van een tafereel voor de zelve altaere – ghegroot by compte onder zegele van de letteren vut crachte van procuratie speciale van de burghmeesters ende schepenen der stede van **Belle** – met costen

Hierin stelt men dus duidelijk dat een schilderij gemaakt werd voor het altaar van de Drievuldigheid, wat geen ander schilderij kan zijn dan de 'Steniging van de Heilige Stefanus' zoals dit nog steeds in de kerk hangt. En daarmee kennen we ook de schilder van het stuk:

Clays Gheroon, wonende te Belle.

